

Magt og ogsaa Tro paa det menige Folks Dygtighed til at benytte Friheden i det Godes Tjeneste, faa forundrer det mig mere. Jeg hørte med stor Interesse et Foredrag af det ærede Medlem for Standerborg Amts 2den Valgfreds (N. Jensen); thi det var et Foredrag, der var vel holdt, og hvori en bestemt Tankegang var consequent gennemført, men jeg glædede mig ved at være i fuld Uoverensstemmelse med det ærede Medlem efter det Udgangspunkt, han tog i sin Tale; jeg glædede mig ved at være det og det netop i den fattige, den simple Mand's og hans Børns Interesse. Det ærede Medlem gik ud fra, at Barnet først og fremmest er Statens, er Samfundets; jeg gaaer nu fra, og det fastholder jeg som Noget, jeg aldrig vil give Slip paa, at Barnet først og fremmest er Forældrenes, og det er et fuldstændig forskjellig Standpunkt fra det ærede Medlems. Naar Barnet ingen Forældre eller Stedforældre har, eller Folk, der træde i Forældrenes Sted, ja, da kan Samfundet, det snevre eller det videre, tage sig af Barnet, eller naar det Tidspunkt indtræder, at Forældrene have dødt, at de kun ville være Forældre af Navn, men ikke paa den Maade, at man i Sandhed kan kalde dem saaledes, ja, da indrømmer jeg, at det snevrere eller videre Samfund maa tage sig af det; men fordi et Barn ikke har lært at skrive Kragetæer, naar det er 7 Aar, ikke har lært at udtale Bogstaver saaledes, som man igjennem Seminarieundervisningen og Seminaristerne forlanger, at de skulle udtales, derfor, siger jeg, have Forældrene endnu ikke paa nogen Maade dødt, at de ere deres Navn som Forældre uærdige. Ja, det er et overordentligt vigtigt Punkt, det er egentlig deri, at Hovedpunktet ligger, hvad Magt man maa lægge i Forældrenes Haand i den Henseende. Staten sagde før 1848: Det største Gode, vi kunne forstaae Landets Børn, er at døbe dem, og Forældrene have ingen Magt over Barnet, Børnene ere Statens alle tilhøbe, vi kunne tage og flytte dem omkring,

hvor vi ville, vi kunne sende Politibetjente hen og rive dem ud af Forældrenes Favn, og ville de ikke lade dem døbe, saa skal Sognefogden eller Politibetjente hente dem i Huset, bringe dem til Præsten og i Kirken og lade dem døbe. At noget Saadant har været Tilfældet, er vist; Staten sagde, det var nødvendigt. Nu gav Staten, og det med Rette, Slip paa den Magt, den havde med Hensyn til, i hvilken Retning BARNETS Sjæl, religiøst taget, skulde udvikles, og saa skulde Staten staae og være bange for at give Slip paa, under hvilke Former Bogstaver skulle skrives eller udtales? Ja, jeg kan forstaae den Betragtning, naar man indsnævrer sit Blik om Menneskets Bestemmelse uendeligt meget mere, end noget som helst af dette Things Medlemmer gjør. Men nu komme vi til det Andet. Hele det ærede Medlems Betragtning, forekom mig, gik bestemt ud paa, at Skoleundervisningen er en Statsfag. Jeg troer, at faae vi Almue-skoleundervisningen staaet fast som en Statsfag, saa faae vi aldrig nogen god Almueundervisning; men jo mere vi føre Almueundervisningen bort fra at være en Statsfag og over til at være en Communesfag, jo mere vi løsne Baandet i den Henseende, desto mere troer jeg, at Almueundervisningen vil gaae fremad. Altsaa, der staaer jeg ogsaa modsat det ærede Medlem. Jeg siger: Almue-skoleundervisningen er en Communesfag, og Communerne have efter Grundloven Ret til at hævde, at det navnlig er dem, der skulle tage sig af Skolevæsenet; men man vil maaskee sige: Staten har dog Tilfaldet med, hvorledes Communerne Anliggender bestyres, altsaa er Almueundervisningen, og ogsaa hvorledes den skal fremmes, til en vis Grad en Statsfag; det vil jeg indrømme, og det vil jeg saameget mere indrømme, som jeg troer, at Samfundet ikke kan være ligegyldigt for, hvorledes denne Sag i det Hele ordnes; men denne Indrømmelse fører ingenlunde til Bevarelsen af det nuværende Tvangssystem, enten med Pempelser eller Indførelsen af noget som helst Bøgnende.